

EN HÅLLBAR FJÄLLUPPLEVELSE

Vintertid väcker längtan efter fjällen. I dag lyfter vi fram hållbarhetsarbetet på Skistar, ett företag som sysslar med en av våra äldsta seder: skidåkning.

Man kan säga att det startade med en snilleblxt, en planka och ett behov av transport över snötäckta vidder. "Skida" härrör från det fornnordiska skíð som betyder "klyvd ved" eller "trästicka". Kalvträskskidorna från Västerbotten som daterats till 3 200 f.Kr, och vi kan därmed konstatera att vi tog oss fram på skidor redan under yngre stenåldern.

5 200 år senare är skidåkning friskvård och ett av våra största fritidsnöjen vintertid. Under skidsäsongen 2024/2025 åkte 2,1 miljoner svenskar utför. Många av resorna anordnades av Skistar, som driver skidanläggningar i Sälen, Åre, Vemdalen och Hammarbytoppen i Sverige, samt i Hemsedal och Trysil i Norge.

Skistar, som startades 1975, har vuxit i 50 år. I takt med det har man utvecklat ett stort och heltäckande hållbarhetsarbete med tre fokusområden: att få fler människor i rörelse, minska klimatavtrycket och få samhällen att växa.

Vi börjar med det förstnämnda – rörelse i en tid när stillasittande blivit ett av de största hoten mot folkhälsan, inte minst hos unga. Hur främjar ni en aktiv livsstil?

– Att få folk i rörelse har varit kärnan i verksamheten sedan bolaget grundades, säger **Fanny Sjödin** som är hållbarhetschef på Skistar. Vi vill göra en aktiv semester tillgänglig för fler, såväl sommar som vinter eftersom vi mår bra av att vara ute i naturen, både fysiskt och psykiskt, och ännu mer om vi är aktiva i naturen.

Skolor som lär för livet

– Ett aktivt liv tar ofta sin början tidigt, så ett av våra initiativ är skolor som lär för livet. En stabil grundundervisning är nyckeln till att glädjas i skidbackarna. Genom att sänka tröskeln för aktiviteter för barn och unga skapas förutsättningar för en livsstil som följer med upp i vuxen ålder. I Valles skidskola lär sig barn att bli trygga och säkra skidåkare tillsammans med våra utbildade skidlärare och snögubben Valle. För att göra det möjligt för fler barn att upptäcka fjällen är skidåkning, skidskola och skidhyra gratis

för barn upp till och med sex års ålder under Valles vinterveckor. Alla barn upp till 18 i våra kommuner där vi har destinationer får gratis SkiPass, detsamma gäller alla över 70+.

Under sommarsäsongen erbjuds undervisning i både cykling och sommarskidåkning, för att möjliggöra för fler att upptäcka fjället på sommaren. Cykel- och sommarskidlektioner erbjuds både som grupplektioner och med privatguider för nybörjare och för dem som cyklat eller åkt skidor tidigare, anpassat till olika svårighetsgrader.

Kampen för klimatet

Ett företag som lever av och med snö är givetvis varse om klimatförändringar. Hur påverkar det er, Fanny?

– Klimatförändringar har sedan starten varit en central omvärldsfaktor och ett prioriterat område för vår verksamhet. Ett varmare och mer osäkert klimat gör det svårare att säkra snötillgången och påverkar planeringen och genomförandet av aktiviteterna. För att möta dessa utmaningar arbetar vi kontinuerligt med att anpassa vår verksamhet, bland annat genom att effektivisera

snöproduktionen, vädersäkra utsatta anläggningar och bredda vårt utbud av aktiviteter som fungerar oavsett väderförhållanden. Skistar ska minska sin klimatpåverkan med minst 50 procent fram till 2030 jämfört med 2020/21.

Hur arbetar ni med klimatavtrycket?

– Parallellt med anpassningen jobbar vi strategiskt för att begränsa vårt klimatavtryck. Det gör vi med hjälp av solcellslagring, energilagring och genom att sänka utsläppen.

Våra skidbussar drivs av HVO100 och vi har elektrifierade transportfordon, skotrar och pistmaskiner. Det ger också en tystare fjällmiljö som gynnar den biologiska mångfalden. Investeringar och inköp är också en stor del av vår utsläppskedja, och vi jobbar därför aktivt med att få dem att ställa om genom krav på klimatmål.

Hur görs snöproduktion så resurssnål som möjligt?

– Idag mäter pistmaskinerna snön som ligger i backarna så att vi kan vara säkra på att ha rätt mängd snö på rätt ställe, säger **Jonas Edlund** som är projektledare inom hållbarhet på företaget. Då gör vi varken för mycket eller för lite snö.

Fjällfärd med frityrolja

Allt fler väljer att åka skidor inom Norden, men många reser fortfarande med bil. Gästens resa till destinationen står för det största utsläppet.

Hur får ni fler att färdas hållbart, Jonas?

– Genom att lyssna på vad våra gäster vill ha och hur vi kan göra det enklare för dem. Vi installerar fler laddstationer och uppmuntrar gäster att tanka

HVO100 genom kampanjen Förnybart till fjällen.

HVO100 minskar växthusgasutsläppen med 90 procent jämfört med fossil diesel.

Bränslet görs på förnybara råvaror som exempelvis gammal frityrolja och animaliskt fett från livsmedelsindustrins avfall. Men det är en övergångslösning – allra bäst är att gästen tar tåget. Därför samarbetar Skistar också med SJ och paketslösningar för att få fler att välja tåg.

Människor och biologisk mångfald

Den tredje punkten i er värdekedja är människan på resmålen. Hur stärker ni lokalsamhället?

– Vi är oftast den största arbetsgivaren på orten, vilket vi är väldigt stolta över, säger Fanny. I samarbete med lokalsamhället, markägare, arrendatorer och myndigheter skapar vi bättre infrastruktur, levande och attraktiva destinationer och bidrar med samhällsnytta. Djur och natur ska inte komma i kläm.

Skistar verkar i områden som är Natura 2000-klassificerade, vilket innebär särskilda krav på företaget.

– Ett av våra prioriterade mål är att ta hänsyn till och främja biologisk mångfald i alla exploateringsprojekt. Det innebär att utvärdera om vi kan undvika påverkan, minimera påverkan, restaurera eller kompensera påverkan. Vi bygger för att få ut våra gäster på rätt platser och för att de ska använda spångar, leder och utmärkta nedfarter för att inte slita på hela fjället. Vi återställer natur, plockar skräp och återvinner. Vi stöttar även lokala biodlingar i Åre.

Läs mer om Skistars hållbarhetsarbete och initiativ på <https://www.skistar.com/sv/hallbarhet/vara-initiativ/>

Text: Kristina N Töyrä

